

**Een archeologisch inventariserend
veldonderzoek door middel van
proefsleuven op het bedrijventerrein
WFO-West te Zwaagdijk-Oost, gemeente
Wervershoof (teg. Medemblik) (N.-H.)**

M.C. Blom

ARC-Rapporten 2008-172

Groningen
15 juni 2011
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven op het bedrijventerrein WFO-West te Zwaagdijk-Oost, gemeente Wervershoof (teg. Medemblik) (N.-H.)

ARC-Rapporten 2008-172
ARC-Projectcode 2008/209

Opdrachtgever
Gemeente Wervershoof (tegenwoordig gem. Medemblik)
Bevoegde overheid
Gemeente Wervershoof (tegenwoordig gem. Medemblik)
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

Archisnr. proefsleuvenonderzoek
31930

Tekst
M.C. Blom
Afbeeldingen
M.C. Blom & J.J. van Ams
Omslagafbeelding
Het onderzoeksterrein. Foto: J.J. van Ams.
Redactie
N. van Malssen

Status
definitieve versie

Autorisatie — C.G. Koopstra

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Groningen 15 juni 2011

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

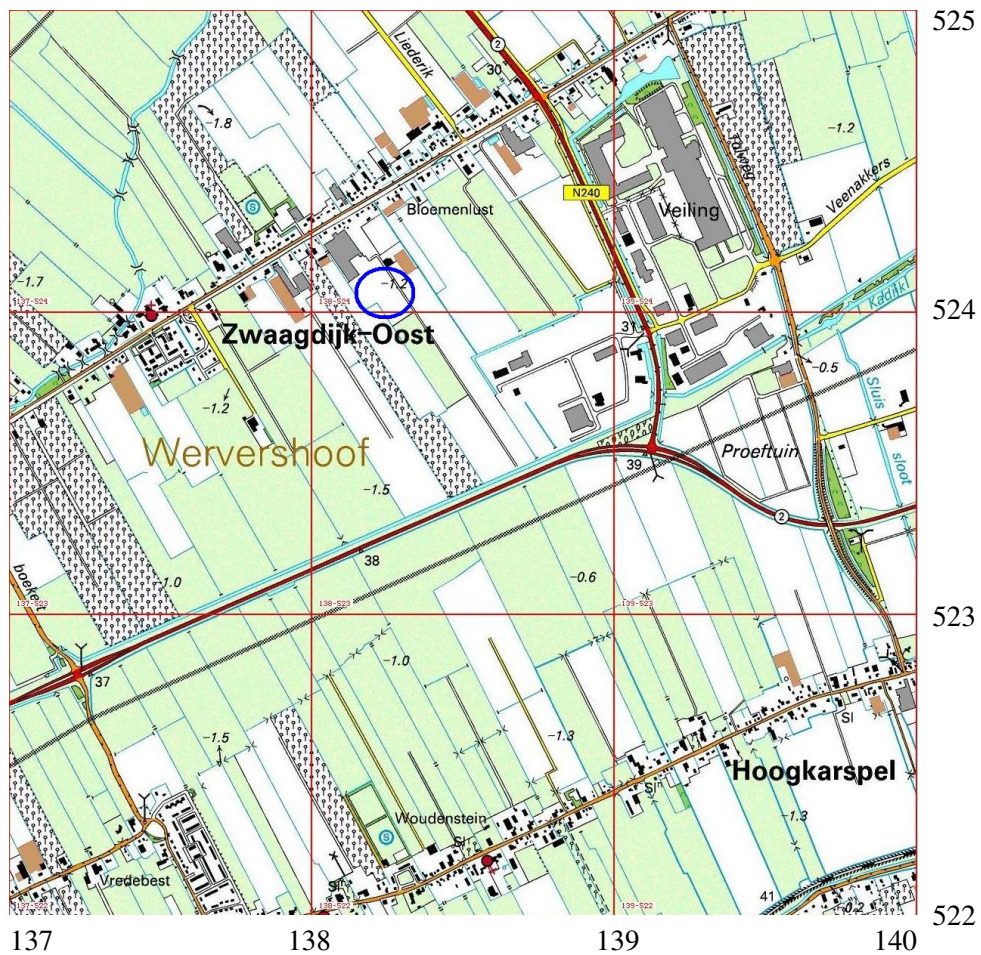
1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Het bedrijventerrein WFO-West zal in de toekomst worden uitgebreid. Deze uitbreiding zal gepaard gaan met bodemversturende ingrepen. Hoewel er tijdens het vooronderzoek van Buitenhuis (2008) geen directe archeologische indicatoren zijn aangetroffen, is wel de aanwezigheid van een kwelder- of inversierug vastgesteld. Voor kwelder- en inversieruggen bestaat een hoge trefkans op archeologische resten. Tevens is de omgeving van Zwaagdijk-Oost zeer rijk aan archeologische resten, zoals nederzettingen en grafheuvels uit de Bronstijd. Ten noorden en ten westen liggen terreinen van hoge archeologische waarde. Ten zuiden ligt een terrein van archeologische waarde. Ten (noord)oosten van het onderzoeksterrein heeft ARC bv in 2003 een groot terrein onderzocht. Hier zijn nederzettingen uit de Midden- en Late Bronstijd aangetroffen. Derhalve is besloten om het onderzoeksterrein te onderzoeken middels proefsleuven. Door de gemeente Wervershoof is aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) de opdracht verleend voor het uitvoeren van een archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven. Het veldwerk is uitgevoerd van 10 tot en met 14 november 2008 door ARC bv. De dagelijkse leiding lag in handen van mw. drs. M.C. Blom. De veldtechniek is uitgevoerd door mw. drs. J.J. van Ams, afgewisseld door ing. M.C. Botermans. Zij werden ondersteund door J.P. Mendelts BA (assistent veldtechniek). De graafmachine is geleverd door Bergman Kraanverhuur en werd bestuurd door J. Bergman.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie bevindt zich op het bedrijventerrein WFO-West te Zwaagdijk-Oost (afbeelding 1). Het totale plangebied bedraagt ca 1,8 hectare. Ten tijde van het onderzoek was het terrein een verwilderde teeltakker. Een kwart van het terrein was opgehoogd.

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie (omcirkeld) en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1.3 Objectgegevens

Provincie	Noord Holland
Gemeente	Medemblik
Plaats	Zwaagdijk-Oost
Toponiem	WFO-West
Kaartblad	19F
Coördinaten	NO: 138.409/524.060 NW: 138.254/523.975 ZW: 138.311/523.881 ZO: 138.476/523.969
Periode	Bronstijd
Type object	Nederzetting
Type bodem	Leek- of woudeerdgronden op siltige klei
Geomorfologie	Vlakte van getij-afzettingen

1.4 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is de archeologische waarde van het plangebied vast te stellen, om een advies te kunnen geven over eventuele (archeologische) vervolgstappen. Ook is het van belang om de archeologische waarde te koppelen aan de reeds bekende archeologisch interessante terreinen in de directe nabijheid van het plangebied, waar een nederzetting uit de Midden- en Late Bronstijd is onderzocht (Ufkes & Veldhuis 2003). Ten behoeve van het onderzoek is een Programma van Eisen (PvE) opgesteld door M.J.M. de Wit (ARC). In het PvE zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- 1 *Bevinden zich in de proefsleuven archeologische sporen en vondsten, waaruit bestaan deze en wat is de ouderdom?*
- 2 *Zijn er structuren in de sporen herkenbaar?*
- 3 *Wat is de conservering van de sporen en vondsten?*
- 4 *Wat is de stratigrafische relatie tussen de sporen en vondsten en het bodemprofiel? Zijn de sporen en vondsten te koppelen aan de inversierug?*
- 5 *Is er een fasering in de sporen aan te brengen?*
- 6 *Zijn de sporen en vondsten in de proefsleuven te koppelen aan de Bronstijdnederzetting direct ten oosten van het onderzoeksgebied?*

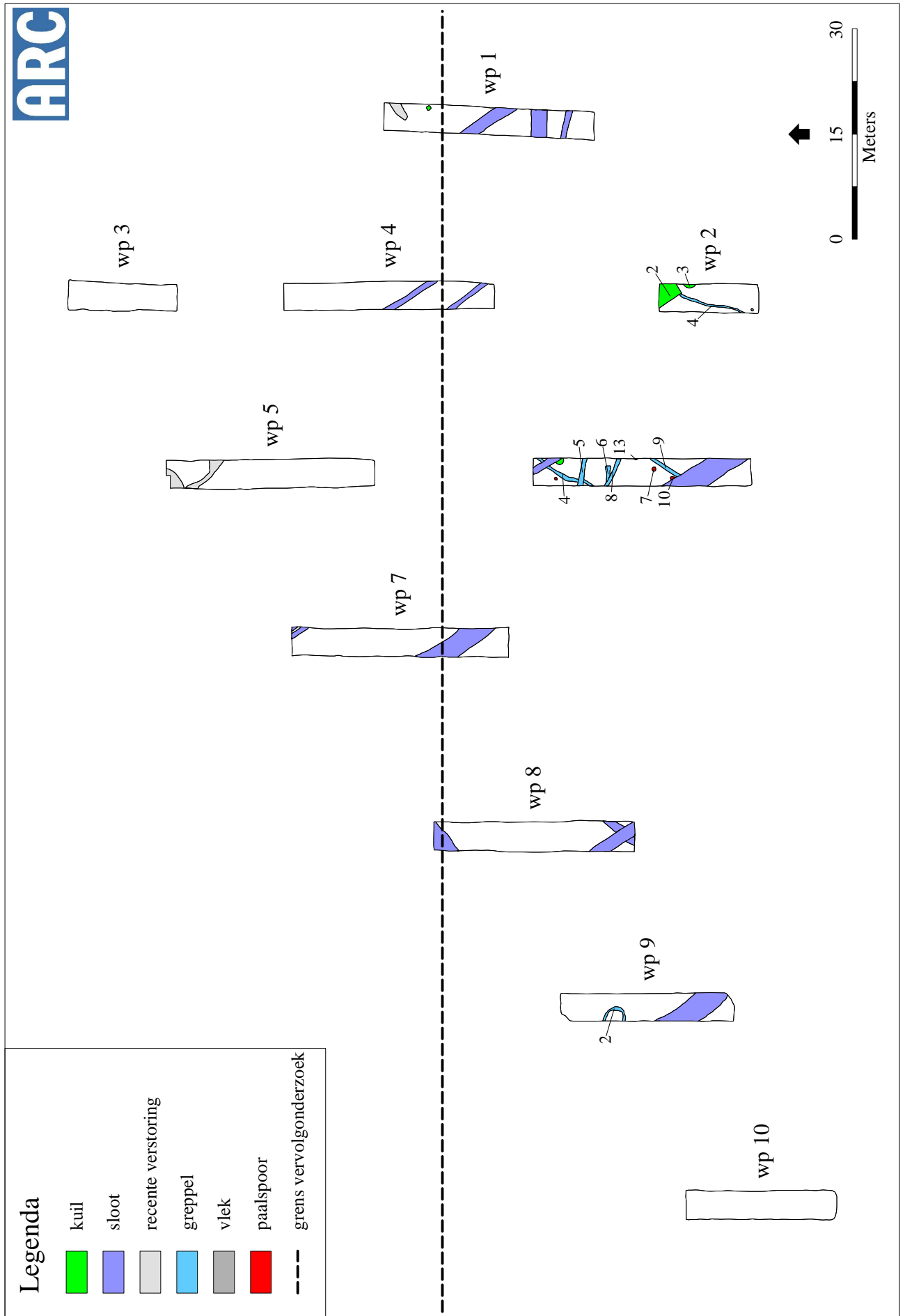
1.5 Onderzoeksgeschiedenis

ARC bv heeft in het voorjaar van 2003 direct ten noordoosten van het plangebied een opgraving uitgevoerd. Hier zijn nederzettingsresten uit de Midden- en Late Bronstijd aangetroffen, waaronder huisplattegronden, greppels en waterputten (Ufkes & Veldhuis 2003). Op het onderzoeksterrein heeft in 2008 een archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van boringen plaatsgevonden (Buitenhuis 2008). Tijdens dit onderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen, maar wel is de aanwezigheid van een kwelder- of inversierug vastgesteld.

Een kwelder- of inversierug is een relatief hoog gelegen zandrug die is ontstaan als het gevolg van reliëfinversie. Op de onderzoekslocatie is dit gebeurd toen na een transgressiefase (3500 – 3100 BP) het zeegat zich sloot en West-Friesland geleidelijk droog kwam te liggen. Vanaf ongeveer 1600 v. Chr. (Midden-Bronstijd) ging de mens het gebied op uitgebreide schaal bewonen. Men bewoonde eerst vooral de hoger gelegen kreekruggen. Aan het einde van de Late Bronstijd werd het gebied door toenemende vernatting ongeschikt voor akkerbouw en veeteelt en vertrokken de bewoners van het gebied naar drogere gebieden elders (Ufkes & Veldhuis 2003).

1.6 Werkwijze

De onderzoekslocatie is door middel van tien proefsleuven onderzocht. Alle proefsleuven waren vier meter breed. Acht proefsleuven waren 30 meter lang en twee waren 15 meter lang. De proefsleuven 8, 9 en 10 konden niet volledig worden aangelegd, daar er zich een zeer recent gegraven sloot op dit deel van het terrein bevond. De proefsleuven zijn verspringend aangelegd, om een zo goed mogelijk beeld van het terrein te krijgen (afbeelding 2). De proefsleuven zijn alle noord-zuid aangelegd, aangezien eventueel aan te treffen huisplattegronden waarschijnlijk oostwest gesitueerd zijn. Bij de aanleg van de proefsleuven is de bouwvoor schavend verdiept tot op de top van de zandige lagen van de inversierug. Op de top van de inversierug is steeds een leesbaar vlak aangelegd. Dit vlak is gefotografeerd, getekend (schaal 1:50) en gewaterpast. Hoogtematen zijn op het vlak om de twee meter genomen en op het maaiveld langs de proefsleuven om de 5 meter. Het vlak en de stort zijn met een metaaldetector afgezocht op vondsten. Op de vlaktekeningen zijn alle sporen, verstoringen en bodemverkleuringen aangegeven. Om de aard en de gaafheid van de sporen vast te stellen is een aantal sporen gecoupeerd. Deze coupes zijn getekend (schaal 1:20) en gefotografeerd. Van elke proefsleuf is een aantal profielopnames getekend (schaal 1:20), beschreven en gefotografeerd. Vondsten die zijn gedaan bij de aanleg van de proefsleuven, zijn verzameld in vakken van 5×4 meter. Verder zijn vondsten per spoor verzameld.

Afbeelding 2. Overzicht van de aangelegde proefsleuven en de daarin aangetroffen sporen. Kaart: B. Schomaker.

Afbeelding 3. Graafsporen van een graafmachine met getande bak.
Foto: M.C. Blom.

2 Resultaten

2.1 Sporen en structuren

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd duidelijk dat de bodem afgegraven is geweest tot op de zandige toplaag van de inversierug. Tot in deze zandige laag waren sporen van een getande bak waarneembaar (afbeelding 3). Deze verstoringen zullen zijn opgetreden tijdens egalisatiewerkzaamheden tijdens de ruilverkavelingen in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw. De lagen die zich nu op de zandige lagen bevinden bestaan uit een laag rommelige klei, waarin zich zeer recente materialen bevinden. Bovenop deze rommelige kleilaag bevindt zich een opgebrachte laag plantaardig afval en daarbovenop weer een laag opgebrachte klei (afbeelding 4). In de verschillende sleuven zijn sloten waargenomen. Het betreft in de meeste gevallen (sub)recente sloten. Verder zijn op de hoger gelegen delen van het terrein archeologisch relevante sporen aangetroffen. Deze bestaan uit paalgaten, greppels en kuilen. Een aantal van deze sporen is gecoupeerd om de aard en conservering van deze sporen vast te stellen. Op afbeelding 2 zijn de proefsleuven met de daarin aangetroffen sporen weergegeven. In de proefsleuven waarin relevante archeologische sporen zijn aangetroffen bevindt de zandige toplaag van de inversierug zich op een gemiddelde diepte van 1,9 m –NAP en in proefsleuf 2 zelfs op een diepte van 1,7 m –NAP. In de proefsleuven waarin geen archeologisch relevante sporen zijn aangetroffen bevindt de zandige toplaag zich op een gemiddelde diepte van 2 m –NAP.

2.2 Sloten

In de verschillende proefsleuven zijn sloten waargenomen. Het betreft in de meeste gevallen (sub)recente verkavelingssloten. Deze sloten doorsnijden het hele

Afbeelding 4. Profielopname waarin de verschillende verrommelde en opgebrachte lagen bovenop de zandige top van de inversierug zichtbaar zijn.
Foto: J.J. van Ams.

Afbeelding 5. Gecoupeerd paalgat in proefsleuf 6. Foto: M.C. Blom.

terrein en oversnijden in proefsleuf 6 oudere sporen. De sloten lopen parallel aan elkaar en zijn (meest) noordwest-zuidoost georiënteerd. De sloten zijn onderdeel van het originele kavelsysteem.

2.3 Paalgaten

In proefsleuf 6 is een aantal paalgaten waargenomen in de zandige toplaag van de inversierug (sporen 7, 10 en 13). Gezien de geringe breedte van de proefsleuf (4 m) is het moeilijk om zonder te speculeren, structuren zoals huisplattegronden en bijgebouwen te reconstrueren. Om dit wel te kunnen doen, is het nodig om een groter terrein rondom de locaties waar de paalgaten zich bevinden te onderzoeken. Paalgaten geven wel aan dat ter plaatse ooit een gebouw of structuur moet hebben bestaan. Tevens bevinden zich in de nabijheid van de paalgaten greppels, die vermoedelijk wand-, huis of erfgreppels zijn geweest. Een exacte datering van de aangetroffen paalgaten is niet te geven. Tijdens opgravingen direct ten noordoosten van het huidige onderzoeksterrein, zijn delen van erven uit de Bronstijd aangetroffen. Deze erven bestonden ook uit greppels en paalgaten. Waarschijnlijk sluiten de sporen van het proefsleuvenonderzoek aan bij de sporen uit eerdere onderzoeken en vormen ze deel van de daar aangetroffen bronstijdnederzetting. In proefsleuf 6 is één van de paalgaten gecoupeerd (afb. 5). Deze bleek nog ca. 15 cm diep te zijn.

2.4 Greppels

In proefsleuven 2, 6 en 9 zijn greppels waargenomen. Gezien de breedte van de proefsleuven is het niet mogelijk om vast te stellen of deze sporen wand-, huis- of erfgreppels zijn. In proefsleuf 6 zijn twee greppels waargenomen die parallel aan elkaar liggen en min of meer oostwest georiënteerd zijn (sporen 5 en 8). Deze greppels doorsnijden (oudere) greppels (sporen 4 en 6). Eén van deze oudere greppels is gekromd en de andere wijkt van de andere greppels af qua oriëntatie.

Afbeelding 6. Kuil met langs de rand een donkere vulling. Foto: J.J. van Ams.

Direct ten zuidoosten van de drie aangetroffen paalgaten is een gevlekt, lichtgekleurd greppeltje aangetroffen (spoor 9). Deze greppel is wellicht als drupgoot te interpreteren. In proefsleuf 2 is een gevlekt, lichtgekleurd greppeltje waargenomen (spoor 4). Het betreft hier waarschijnlijk een looppad en niet een uitgegraven greppel. In proefsleuf 9 bevindt zich eveneens een gevlekte, lichtgekleurde greppel (spoor 2). Deze greppel is min of meer rond van vorm. De functie ervan is vooralsnog onduidelijk.

2.5 Kuilen

In proefsleuf 2 zijn twee kuilen aangetroffen (sporen 2 en 3). Deze kuilen hebben aan de rand een donkere vulling en de binnenste vulling is lichter van kleur. Daar deze sporen voor het grootste deel buiten de proefsleuf gelegen zijn, was het moeilijk om vast te stellen wat voor soort kuilen het hier betreft. In de hoek van de sleuf kon langs het profiel één van de sporen gecoupeerd worden (afbeelding 6). Uit de vulling van spoor 2 is een fragmentje verbrande klei geborgen.

2.6 Vondsten

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is een aantal vondsten geborgen. Het betreft voornamelijk (sub)recente fragmenten aardewerk (zie tabel 1). De meeste vondsten zijn afkomstig uit de sloten of zijn gevonden tijdens de aanleg van het vlak. Uit de kuil in werkput 2 (spoor 2) is een klein fragment verbrande klei aangetroffen. Dit fragment is echter te klein om er uitspraken over te kunnen doen. Naast aardewerk is een aantal metalen objecten geborgen. Ook hier betreft het (sub)recente voorwerpen, waaronder een hoefijzer en spijkers. Ook de metalen objecten zijn geborgen uit de (sub)recente sloten en de bovenste lagen. Uit archeologisch relevante sporen zijn verder geen vondsten geborgen. De vondsten zijn gedetermineerd door drs. J. Schoneveld van ARC bv.

gebruikte afkortingen												
b	bodemfragment					r	randscherf			vnr	vondstnummer	
iw	industrieel wit					rb	roodbakend aardewerk			w	wandscherf	
nt	Nieuwe Tijd					sp	spoor			wp	werkput	
ov	overige scherven					tot	totaal aantal scherven					
p	porselein					vl	vlak			–		
vondst	wp	vl	vak	sp	soort	r	w	b	tot	periode	datering	opm
1	1	0a	3	0	rb	1	–	–	1	nt	–	
1	1	0a	3	0	iw	–	1	–	1	nt	XIX	
2	1	0a	2	0	rb	1	1	–	2	nt	–	
3	1	0a	1	0	rb	1	1	–	2	nt	–	ringeloorversiering
3	1	0a	1	0	iw	–	3	–	3	nt	XIX	met drukdecor in sepia
3	1	0a	1	0	xxxx	–	–	1	1	nt	XIX, XX	witglas bodemscherf
5	1	1	0	4	rb	–	1	–	1	nt	–	
6	4	1	0	2	rb	–	2	–	2	nt	–	ringeloorversiering
6	4	1	0	2	iw	–	5	–	5	nt	XIX, XX	
6	4	1	0	2	p	–	2	–	–	nt	–	blauwe beschildering
7	4	0a	5	0	rb	–	2	–	2	nt	–	witte engobe
7	4	0a	5	0	iw	–	1	–	1	nt	XIX, XX	
8	4	0a	1	0	rb	–	3	–	3	nt	–	
9	5	stort	0	0	p	–	1	–	1	nt	XIX, XX	poppenkop fragment
1	6	1	0	11	rb	–	1	–	1	nt	–	
14	7	0a	3	0	rb	–	1	–	1	nt	–	
15	7	0a	5	0	rb	–	–	1	1	nt	–	
16	7	0a	6	0	rb	–	2	–	2	nt	–	witte engobe
17	7	1	0	3	rb	–	1	1	2	nt	–	
17	7	1	0	3	iw	1	–	–	1	nt	XIX, XX	

Tabel 1. Overzicht van het aangetroffen aardewerk.

3 Conclusies

Aan de hand van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kunnen de onderzoeksvragen zoals gesteld in het PvE worden beantwoord:

- 1 *Bevinden zich in de proefsleuven archeologische sporen en vondsten, waaruit bestaan deze en wat is de ouderdom?*
In de proefsleuven zijn archeologische sporen en vondsten aangetroffen. Het betreft greppels, paalgaten en kuilen. Deze sporen dateren uit Bronstijd. Verder zijn er in de proefsleuven (sub)recente (verkavelings)sloten aangetroffen.
- 2 *Zijn er structuren in de sporen herkenbaar?*
Gezien de geringe breedte van de proefsleuven (4 m), is het moeilijk om structuren zoals huisplattegronden en bijgebouwen te reconstrueren. Paalgaten geven wel aan dat ter plaatse ooit een gebouw of structuur moet hebben bestaan. Tevens bevinden zich in de nabijheid van de paalgaten greppels, die vermoedelijk wand-, huis of erfgreppels zijn geweest. De onderlinge afstand (3 m) van de paalgaten doet eveneens vermoeden dat het hier de plattegrond van een huis betreft.
- 3 *Wat is de conservering van de sporen en vondsten?*
Het bodemarchief is op de onderzoekslocatie door ruilverkavelingswerkzaamheden aangetast. Het gehele terrein is geëgaliseerd, waarbij de hogere delen zijn afgetopt. Hierbij zijn ook sloten gegraven die de archeologische resten zullen hebben aangetast. Op de hoger gelegen delen zullen dieper aangelegde sporen nog (deels) intact zijn. Tijdens het onderzoek is zeer weinig archeologisch relevant vondstmateriaal geborgen. Hierdoor kunnen geen uitspraken worden gedaan over de conservering van het vondstmateriaal. Het vondstmateriaal dat tijdens de opgravingen van de aangrenzende gebieden is gevonden, verkeerde in redelijke tot zeer goede staat.
- 4 *Wat is de stratigrafische relatie tussen de sporen en vondsten en het bodemprofiel? Zijn de sporen en vondsten te koppelen aan de inversierug?*
De archeologisch relevante sporen en vondsten bevinden zich in de zandige toplaag van de getijde-inversierug. Het archeologische sporenvak bevindt zich in de proefsleuven waarin archeologische sporen zijn aangetroffen op een gemiddelde diepte van 1,9 m –NAP, in proefsleuf 2 zelfs op een diepte van 1,7 m –NAP. In de proefsleuven waarin geen sporen zijn aangetroffen lag de zandige laag op een gemiddelde diepte van 2 m –NAP. Hieruit blijkt dat men in de Bronstijd de hoger gelegen delen zal hebben bewoond en gebruikt, in dit geval de inversierug.
- 5 *Is er een fasering in de sporen aan te brengen?*
Er is een fasering in de sporen aan te brengen. Enkele greppels oversnijden namelijk andere greppels. Een precieze fasering is echter in dit stadium niet aan te geven, vanwege het ontbreken van vondstmateriaal uit de meeste sporen.
- 6 *Zijn de sporen en vondsten in de proefsleuven te koppelen aan de Bronstijdnederzetting direct ten oosten van het onderzoeksgebied?*
De sporen en vondsten zijn te koppelen aan de Bronstijdnederzetting direct ten oosten van het huidige onderzoeksgebied. Op dit terrein zijn namelijk

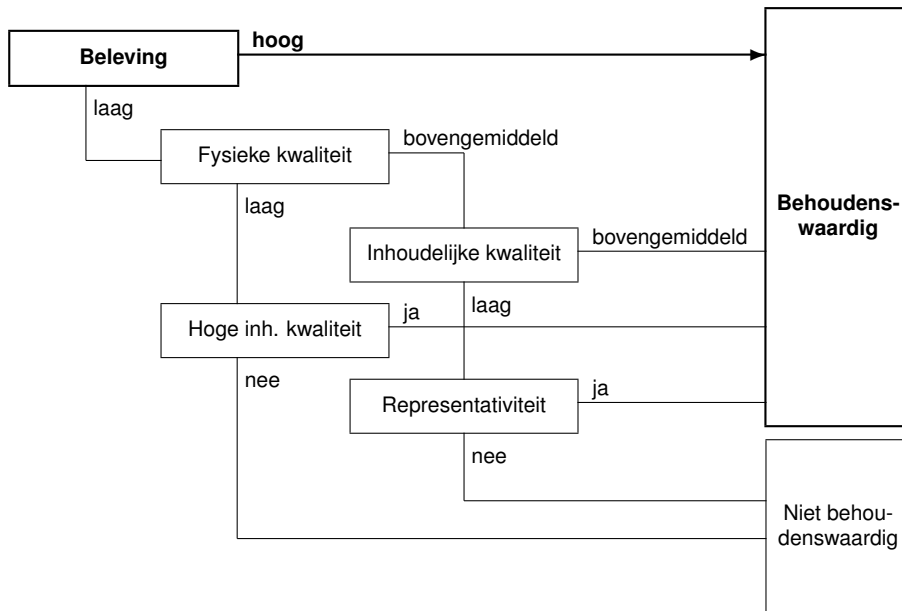
in de zandige toplaag van de inversierug eveneens (delen van) erven uit de Bronstijd aangetroffen.

4 Waardering volgens KNA 3.1

Hieronder wordt de waardering van de resultaten gegeven volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.1. De waardering bestaat uit een scoretabel met uitleg en een beslissingsdiagram. In de scoretabel worden de resultaten van het onderzoek van een gewicht voorzien (mogelijke scores: 1 t/m 3). Een laag getal representeert een lage waarde en een hoog getal een hoge waarde. In het beslissingsdiagram wordt op basis van de scores in de tabel bepaald of het object behoudenswaardig is. De behoudenswaardigheid van de vindplaats is het leidende criterium voor het bepalen van de noodzaak voor vervolgonderzoek. Een korte uitwerking van de criteria waarmee in de scoretabel rekening wordt gehouden is te vinden in bijlage 1. Voor een volledige beschrijving van de normen en regels volgens welke deze waardering tot stand is gekomen, wordt verwezen naar de website van SIKB (www.sikb.nl), waar de documentatie voor deze waardering is te raadplegen onder 'Archeologie, KNA 3.1, H3 Inventariserend veldonderzoek, Waarderen (VS07)'.

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid	nvt	
herinneringswaarde	nvt	
<i>Fysieke kwaliteit</i>		opmerkingen
gaafheid	2	Op het onderzoeksterrein is een aantal archeologische sporen uit de Bronstijd aangetroffen. Hoewel op een aantal delen van het onderzoeksterrein de archeologische resten door ruilverkavelingswerkzaamheden zullen zijn aangetast, is het bodemarchief op de lager gelegen delen nog redelijk intact.
conservering	2	De aangetroffen archeologische sporen zijn goed geconserveerd. Daar het een proefsleuvenonderzoek betreft, waarbij nauwelijks sporen zijn gecoupeerd, is er weinig vondstmateriaal aangetroffen. Er kunnen vooralsnog dus geen uitspraken worden gedaan over de conserveringstoestand van het vondstmateriaal. De conserveringsomstandigheden voor organisch materiaal zijn echter wel gunstig.
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>		opmerkingen
zeldzaamheid	2	Het plangebied vormt een archeologisch interessant gebied. Het terrein sluit direct aan bij eerdere archeologische onderzoeken, waarbij nederzettingsresten uit de Bronstijd zijn aangetroffen.

informatiewaarde	3	Het onderzoeksgebied kan veel informatie opleveren over de bewoningsgeschiedenis van het Noord-Hollands kleigebied, en dan met name de late prehistorie.
ensemblewaarde	3	In de (directe) omgeving van het onderzoeksterrein zijn verschillende <i>sites</i> uit de Midden- en Late Bronstijd aangetroffen.
representativiteit	nvt	

5 Aanbeveling

Uit het proefsleuvenonderzoek is gebleken dat op enkele delen van het onderzoeksgebied archeologische sporen aanwezig zijn. Op de zuidelijke helft van het onderzoeksterrein zijn delen van een erf uit de Bronstijd aangetroffen (proefsleuven 2 en 6). Verder is er een greppeltje waargenomen in proefsleuf 9. De bodem op de noordelijke helft van het onderzoeksterrein lijkt te zijn verstoord. Op dit deel zijn geen archeologisch interessante sporen aangetroffen, slechts (sub)recente sloten. De gemeente Wervershoof wordt aanbevolen het onderzoeksgebied, conform de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz 2007), te beschermen. Indien bescherming geen optie is, wordt de gemeente aanbevolen het onderzoeksgebied, afgezien van de noordelijke helft van het onderzoeksterrein, archeologisch te laten onderzoeken middels een opgraving. Op afbeelding 2 is middels een stippellijn aangegeven waar de grens ligt tussen het deel van het terrein (zuidelijk) dat archeologisch interessant is en het verstoorde (noordelijke) deel. Daar de omvang van de vindplaats op het zuidelijke deel van het terrein niet volledig duidelijk is, is het wenselijk om het terrein in fasen op te graven. Hierbij kunnen dan de delen van het terrein waar zich geen archeologische resten bevinden, alsnog buiten beschouwing gelaten kunnen worden.

6 Samenvatting

Op het gehele onderzoeksterrein zijn sloten aangetroffen, die in verband kunnen worden gebracht met de verkaveling van het terrein. Tijdens deze verkavelingswerkzaamheden is het terrein afgetopt en geëgaliseerd. Dit zal hebben geleid tot aantasting van (delen van) het bodemarchief. Ondanks deze verstoringen zijn er op de hoger gelegen delen van het onderzoeksterrein wel archeologisch interessante resten waargenomen. Op het zuidelijke deel van de onderzoekslocatie zijn nederzettingssporen uit de Bronstijd aangetroffen. Daar het een proefsleuvenonderzoek betreft, waarbij nauwelijks sporen worden gecoupeerd, is er weinig vondstmateriaal uit de archeologisch relevante sporen geborgen. Er is alleen vondstmateriaal geborgen uit de bovenste lagen en de (sub)recente sloten en het vondstmateriaal is dan ook van (sub)recente datering.

Literatuur

Buitenhuis, H., 2008. *Een archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen bij een uitbreiding van het bedrijventerrein WFO-West te Zwaagdijk-Oost, gemeente Wervershoof (N.-H.)*. Groningen (ARC-Rapporten 2008-70).

Ufkes, A. & J.R. Veldhuis, 2003. *Nederzettingssporen uit de Bronstijd bij Zwaagdijk-Oost. Een definitief archeologisch onderzoek in het plangebied Zwaagdijk-Oost, gemeente Wervershoof (N.-H.)*. Groningen (ARC-Publicaties 113).

Bijlage 1 Waarderingscriteria conform KNA 3.1

<i>Beleving</i>		opmerkingen
schoonheid	–	zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement; vorm en structuur; relatie met omgeving
herinneringswaarde	–	verbondenheid met feitelijk historische gebeurtenis; associatie met toegeschreven kwaliteit of betekenis
<i>Fysieke kwaliteit</i>		opmerkingen
gaafheid	1/2/3	aanwezigheid sporen; gaafheid sporen; ruimtelijke gaafheid; stratigrafie intact; mobilia in situ; ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling; ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen; aanwezigheid antropogeen biochemisch residu; stabiliteit van de natuurlijke omgeving
conservering	1/2/3	conservering artefacten (metaal/overig) conservering organisch materiaal
<i>Inhoudelijke kwaliteit</i>		opmerkingen
zeldzaamheid	1/2/3	het aantal vergelijkbare monumenten (monumenttypen) van goede kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld; idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart
informatiewaarde	1/2/3	opgraving/onderzoek van vergelijkbare monumenten binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan 5 jaar geleden; volledig/partieel); recent en systematisch onderzoek in de betreffende archeoregio; recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode; passen binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut, ROB of anderen
ensemblewaarde	1/2/3	synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de micro-regio; diachrone context: voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de micro-regio; landschappelijke context: fysisch- en historisch-geografische gaafheid van het contemporaine landschap; aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving
representativiteit	–	kenmerken voor een bepaald gebied en/of periode; het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd; idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart